

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL JUNGTINIŲ TAUTŲ NEĮGALIŲJŲ TEISIŲ KOMITETO REKOMENDACIJŲ
ĮGYVENDINIMO 2016–2020 METŲ PRIEMONIŲ PLANO PATVIRTINIMO**

2016 m. lapkričio 9 d. Nr. A1-596

Vilnius

Vadovaudamasi 2006 m. gruodžio 13 d. Niujorke priimtais Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija ir jos Fakultatyviu protokolu, ratifikuotais 2010 m. gegužės 27 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. XI-854 „Dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo ratifikavimo“, ir įgyvendindama Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijas Lietuvai dėl pirminės Lietuvos ataskaitos dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo, pateiktas 2016 m. balandžio 20 d. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto baigiamosiose pastabose dėl pirminės Lietuvos ataskaitos:

1. T v i r t i n u Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijų įgyvendinimo 2016–2020 metų priemonių planą (pridedama).
2. R e k o m e n d u o j u savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Algimanta Pabedinskienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministro
2016 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-596

**JUNGTINIŲ TAUTŲ NEĮGALIŲJŲ TEISIŲ KOMITETO REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO
2016–2020 METŲ PRIEMONIŲ PLANAS**

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
1.	6 punktas Pakeisti neįgalumo teisinę apibrėžtį pagal kriterijus ir principus, nurodytus Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija) 1–3 straipsniuose, ir veiksmingai pritaikyti ją visuose įstatymuose ir reglamentuose	Pakeisti Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija)	2017 m. IV ketv.	Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto parengimas ir pateikimas Lietuvos Respublikos Vyriausybei	
2.	10 punktas Reguliariai vertinti nacionalinius biudžetus ir valstybės naudojamus Europos Sąjungos struktūrinius ir investicinius fondus siekiant užtikrinti, kad būtų	Planuoti valstybės biudžeto lėšas	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija)	Nuolat	Kiekvienais metais pagal galimybes didinamos lėšos neįgaliųjų socialinės integracijos priemonėms įgyvendinti	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	<p>panaudojami didžiausi turimi išteklių realizuojant neįgaliųjų teises pagal Konvencijos 4 straipsnio 2 dalį. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas (toliau – Komitetas) ragina valstybę, Konvencijos šalį, pateikti naujausią informaciją apie viešąsias išlaidas kitoje periodinėje ataskaitoje, iš kurios būtų matyti, kaip neįgaliųjų socialinei apsaugai vis dažniau teikiama pirmenybė</p>					
3.	<p>16 punktas Pakoreguoti savo Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo veiksmų planą ir aiškiai skirti jame dėmesio neįgaliųjų</p>	<p>Parengti Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo 2018–2021 metų veiksmų planą</p>	<p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p>	<p>2018–2020 m.</p>	<p>Priemonių, skirtų neįgaliųjų moterų ir mergaičių diskriminacijos, taip pat įvairialypės ir su keliais sektoriais susijusios diskriminacijos prevencijai ir panaikinimui, taip pat jų pažangos,</p>	<p>Atsižvelgdami į tai, kad šiuo metu yra įgyvendinamas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 13</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	<p>moterų ir mergaičių diskriminacijos, taip pat įvairialypės ir su keliais sektoriais susijusios diskriminacijos prevencijai ir panaikinimui, taip pat jų pažangos, skatinimo ir įgalinimo priemonėms, ypač skatinti jų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime. Komitetas taip pat rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, įtraukti į minėtą veiksmų planą diskriminacijos dėl lytinės orientacijos ir lytinės tapatybės prevencijos ir pašalinimo priemones</p>				<p>skatinimo ir įgalinimo priemonių, ypač skatinant jų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime, įtraukimas į Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo 2018–2021 metų veiksmų planą</p>	<p>d. įsakymu Nr. A1-199 patvirtintas Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo 2015–2017 metų veiksmų planas ir nuo 2017 metų pradžios bus pradedamas rengti naujo laikotarpio, t. y. 2018–2021 metų, veiksmų planas, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto rekomenduoja mas priemones dėl neįgalių moterų ir mergaičių planuojame įtraukti į naujo laikotarpio</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						(2018–2021 metų) veiksmų planą
4.	<p>18 punktas a) parengti ir įgyvendinti tinkamą veiksmų planą visų formų seksualinei prievartai ir prievartai prieš neįgalius vaikus pašalinti institucijose ir už jų ribų ir rinkti suskirstytus duomenis, siekiant įvertinti pagal tokį veiksmų planą priimtų priemonių veiksmingumą</p>	Užtikrinti vaikams, nukentėjusiems nuo seksualinės prievartos, pagalbą teikiančio centro veiklą, sudarant galimybes neįgaliems vaikams gauti reikiamą pagalbą	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2016–2020 m.	Pagalbos teikimas neįgaliesiems vaikams, nukentėjusiems nuo seksualinės prievartos. Statistinės informacijos apie vaikus, gavusius paslaugas centre, pagal vaiko amžių, lytį, negalią ir kt. rinkimas	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	b) imtis teisinių ir administracinių priemonių užtikrinti neįgalių vaikų teisei reikšti savo nuomonę visais juos veikiančiais klausimais, ypač teismų ir administracinėse procedūrose, atsižvelgiant į jų besiformuojantį pajėgumą ir tinkamai įvertinant jų požiūrį pagal jų amžių ir brandą, ir	Įtraukti į Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir šių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašą ketvirtą techninės pagalbos priemonių grupę „Komunikacijos techninės pagalbos priemonių sąrašas“, pagal kurią būtų skiriamos komunikacijos priemonės vaikams, turintiems judėjimo, intelekto ir kitas negalias	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Techninės pagalbos neįgaliesiems centras prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2018 m. IV ketv.	Teisės aktų dėl Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir šių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo pakeitimo projektų parengimas	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	užtikrinti, kad jiems būtų suteikta reikiama pagal neįgalumą ir amžių pagalba šiai teisei įgyvendinti					
5.	20 punktas Imtis priemonių, kuriomis būtų užtikrinama, kad neįgalūs vaikai ir jų šeimos gautų būtiną ir tinkamą paramą pagal individualius jų poreikius, ir parengti statistines priemones pažangai toje srityje įvertinti	1. Teikti kompleksines paslaugas vaikams, nukentėjusiems nuo smurto, ar netiesioginio smurto šeimoje aukoms (liudininkams) ir jų šeimų nariams (įgyvendinant Vaiko gerovės 2016–2018 metų veiksmų planą). Įgyvendinti Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2020 metų veiksmų planą, užtikrinant koordinuotą švietimo, socialinių, sveikatos priežiūros ir teisinių paslaugų teikimą vaikui ir šeimai, siekiant įgalinti šeimą ir jai padėti spręsti krizines situacijas, auginti vaikus, gerinti vaikų socializacijos procesus, mažinti socialinę atskirtį, užtikrinant paslaugų kokybę ir prieinamumą kuo arčiau gyvenamosios vietos	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2016–2020 m.	Kompleksiškai teikiamų paslaugų bendruomenėje sistemos kūrimas	
		2. Įgyvendinti Neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų, suaugusių neįgalių asmenų socialinės	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2016–2020 m.	Kompleksiškai teikiamų paslaugų	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
		<p>globos namų deinstitutionalizacijos strategines gaires, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. A1-517 „Dėl Neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų, suaugusių neįgalių asmenų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos strateginių gairių patvirtinimo“.</p> <p>3. Įgyvendinti Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. A1-83 „Dėl Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“</p>			bendruomenėje sistemos, kuri sudarys galimybes neįgaliesiems vaikams ir jų šeimoms gauti būtiną ir tinkamą paramą pagal individualius jų poreikius, kūrimas	
6.	<p>22 punktas a) parengti ir įgyvendinti veiksmų planą, numatyti laiką bei išmatuojamus atskaitos taškus bei rodiklius ir įtraukti reglamentus bei standartizavimo nuostatas, kuriais būtų užtikrinta, kad universalus dizaino principai vis plačiau būtų</p>	<p>1. Papildyti statybos techninį reglamentą STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317, nuostatomis, nustatančiomis universalus dizaino principų privalomumą pritaikant pastatus ir aplinką neįgalių žmonių poreikiams, kai projektuojami ir statomi neįgaliesiems žmonėms svarbūs statiniai</p> <p>2. Papildyti statybos techninį reglamentą STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo</p>	<p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija)</p> <p>Aplinkos ministerija</p>	<p>2017 m. IV ketv.</p> <p>2017 m. IV ketv.</p>	<p>Statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ projekto parengimas</p> <p>Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“</p>	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	<p>taikomi fizinei aplinkai, prieinamam būstui ir transportui miesto ir kaimo vietovėse, taip pat būtų numatytas prieinamumas visiems neįgaliesiems;</p> <p>b) užtikrinti, kad tokiuose reglamentuose, standartizavimo nuostatose ir veiksmų plane būtų numatytas fizinis, aplinkos, informacijos ir komunikacijos prieinamumas visiems neįgaliesiems, būtų numatytos atitinkamos atgrasomosios sankcijos ir įgyvendinimo mechanizmai ir būtų sustabdomas Europos Sąjungos fondų naudojimas statiniams, interneto</p>	<p>27 d. įsakymo Nr. D1-808 redakcija), nuostatomis, nustatančiomis universalaus dizaino principų privalomumą projektuojant pastatus ir aplinką (techninio projekto bendrojoje, architektūrinėje, sklypo sutvarkymo dalyse)</p> <p>3. Skatinti miestų ir rajonų savivaldybes kontroliuoti universalaus dizaino principų įgyvendinimą rengiant specialiuosius architektūrinius reikalavimus ir vykdant projektų patikrą, kai išduodamas neįgaliesiems žmonėms svarbių statinių statybą leidžiantis dokumentas, o savivaldybėms – griežčiau kontroliuoti teisės aktų nuostatų, susijusių su universalaus dizaino principų taikymu, įgyvendinimą</p> <p>4. Skatinti asociacijas ar sąjungas, vykdančias architektų ar inžinierių kvalifikacijos kėlimą, rengiamose mokymo ir kvalifikacijos kėlimo programose numatyti universalaus dizaino principų pateikimą</p> <p>5. Skatinti viešojo transporto (miesto autobusų), pritaikyto specialiujų poreikių turintiems žmonėms, įsigijimą panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas</p>	<p>Aplinkos ministerija, savivaldybės</p> <p>Aplinkos ministerija</p> <p>Lietuvos respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija)</p>	<p>2017–2020 m.</p> <p>2017–2020 m.</p> <p>2017–2018 m.</p>	<p>projekto parengimas</p> <p>Informacijos apie teisės aktų nuostatų, susijusių su universalaus dizaino principų taikymu, pakeitimo projektus pateikimas savivaldybėms</p> <p>Informacijos apie teisės aktų nuostatų, susijusių su universalaus dizaino principų taikymu, pakeitimo projektus pateikimas asociacijoms ir sąjungoms, vykdančioms architektų ir inžinierių kvalifikacijos kėlimą</p> <p>Naujų ekologiškų viešojo transporto priemonių įsigijimas</p>	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	svetainėms ir kitiems dalykams, kurie nėra prieinami.	6. Skatinti tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusų pritaikymą specialiųjų poreikių turintiems žmonėms panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas	Susisiekimo ministerija	2018–2020 m.	Viešojo transporto priemonių, pritaikytų specialiųjų poreikių turintiems žmonėms ir / ar dviračiams vežti, įsigijimas	
		7. Skatinti vietinio susisiekimo traukinių pritaikymą specialiųjų poreikių turintiems žmonėms panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas	Susisiekimo ministerija	2018–2020 m.	Viešojo transporto priemonių, pritaikytų specialiųjų poreikių turintiems žmonėms ir / ar dviračiams vežti, įsigijimas	
		8. Skatinti reguliaraus susisiekimo laivų ir keltų pritaikymą specialiųjų poreikių turintiems žmonėms panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas	Susisiekimo ministerija	2018–2020 m.	Viešojo transporto priemonių, pritaikytų specialiųjų poreikių turintiems žmonėms ir / ar dviračiams vežti, įsigijimas	
		9. Skatinti miestų ir rajonų savivaldybes rengti darnaus judumo planus	Susisiekimo ministerija	2016–2017 m.	Darnaus judumo mieste planų parengimas	
		10. Skatinti miestų ir rajonų savivaldybes įgyvendinti darnaus judumo planuose numatytas priemones	Susisiekimo ministerija	2017–2020 m.	Darnaus judumo priemonių įgyvendinimas	
		11. Skatinti informacinės aplinkos pritaikymą specialiųjų poreikių turintiems žmonėms ir pagal	Susisiekimo ministerija	2017–2020 m.	Pagal kompetenciją teisės aktų, kurių	Priėmus Europos

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
		kompetenciją rengti teisės aktus, kurių reikia viešojo sektoriaus institucijų svetainių prieinamumui specialiųjų poreikių turintiems žmonėms užtikrinti			reikia viešojo sektoriaus institucijų svetainių prieinamumui specialiųjų poreikių turintiems žmonėms užtikrinti, parengimas	Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo
7.	24 punktas Glaudžiai bendradarbiaujant su neįgalųjų organizacijomis, įgyvendinti iniciatyvas, kuriomis būtų užtikrinta, kad neįgalieji, kurti aklieji arba blogai girdintys asmenys būtų įtraukti į reagavimo į nelaimes ir jų mažinimo planus, ir pritaikyti pagalbos telefono linijas pagal kurčiųjų, kurčių aklųjų arba blogai girdinčių asmenų poreikius	1. Palaikyti ir tobulinti išmaniųjų telefonų programėlę „GPIS 112“, leidžiančią asmenims, turintiems klausos negalią, išsikviesti pagalbą 2. Tobulinti Bendrojo pagalbos centro informacinę sistemą, pritaikant ją skambučiams iš neįgalių asmenų priimti	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos Bendrasis pagalbos centras, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie	2017 m. IV ketv. 2018 m. IV ketv.	Veikianti išmaniųjų telefonų programėlė „GPIS 112“, leidžianti asmenims, turintiems klausos negalią, išsikviesti pagalbą ir gauti gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemos pranešimus, patobulinta, atsižvelgiant į klausos negalią turinčių žmonių pasiūlymus Bendrojo pagalbos centro išmaniųjų telefonų programėlės	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	įgyvendinant Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą	3. Tobulinti Bendrojo pagalbos centro informacinę sistemą, siekiant užtikrinti jos ir trečiųjų šalių išmaniųjų telefonų programų duomenų mainų sąsajų sąveikumą	Vidaus reikalų ministerijos	2018 m. IV ketv.	sukūrimas pagalbai išskiesti trumpuoju numeriu 112 (įskaitant ir vaizdo skambučius kurtiesiems) Bendrojo pagalbos centro informacinės sistemos duomenų mainų sąsajos, skirtos pagalbos prašymams iš įvairių trečiųjų šalių gamintojų sukurtų programėlių priimti, sukūrimas	Priemonė bus įgyvendinta tik tuo atveju, jei Europos skubios pagalbos numerio asociacija (angl. European Emergency Number Association) parengs tarptautinį techninį standartą, skirtą išmaniųjų telefonų programėlių kūrejams ir pagalbos centrams užtikrinti, kad duomenys būtų teikiami vienodais

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						formatais
8.	<p>26 punktas Atsižvelgdamas į Bendrąją pastabą Nr. 1 (2014 m.) dėl lygybės prieš įstatymą, Komitetas rekomenduoja panaikinti įstatymus, politiką ir praktiką, kuria leidžiama suaugusių neįgaliųjų globa ir turto priežiūra, ir pakeisti sprendimo priėmimo už kitą asmenį tvarką pagalbos, teikiamos priimant sprendimą, tvarka</p>	<p>Teisinio reguliavimo stebėseną reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka organizuoti Civiliniame kodekse, Civilinio proceso kodekse nustatyto asmens veiksnio ribojimo instituto teisinio reguliavimo stebėseną ir įvertinti galimybes panaikinti teisinio reguliavimo nuostatas dėl asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, dėl globos nustatymo šiems asmenims ir dėl sprendimų priėmimo už šiuos asmenis</p>	<p>Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija)</p>	<p>2018 m. IV ketv.</p>	<p>Įvertintos galimybės panaikinti teisinio reguliavimo nuostatas dėl asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, dėl globos nustatymo šiems asmenims ir dėl sprendimų priėmimo už šiuos asmenis</p>	
9.	<p>28 punktas Glaudžiai bendradarbiaujant su neįgaliųjų organizacijomis, parengti ir įgyvendinti nacionalinį veiksmų planą teisingumo</p>	<p>1. Surengti mokymus Kalėjų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių laisvės atėmimo vietų įstaigų pareigūnams ir kitiems valstybės tarnautojams bei darbuotojams tema „Neįgaliųjų teisės ir specialieji poreikiai“</p>	<p>Kalėjų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos</p>	<p>2017 m. II–III ketv.</p>	<p>Suorganizuoti mokymai tema „Neįgaliųjų teisės ir specialieji poreikiai“ Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam</p>	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	<p>sistemos darbuotojų, įskaitant teisėjus, prokurorus, policiją ir kalėjimų personalą, gebėjimus stiprinti, gilinti jų žinias apie neįgaliųjų teisės ir užtikrinti, kad būtų sudarytos procesinės ir pagal amžių tinkamai pritaikytos patalpos visose teisinėse procedūrose ir būtų tinkamai pritaikytos patalpos kalėjimuose</p>	<p>2. Rengiamų naujų laisvės atėmimo vietų įstaigų statybos projektų, taip pat rengiamų esamų laisvės atėmimo vietų įstaigų rekonstrukcijos ir kapitalinio remonto projektų užduotyse numatyti tam tikrų patalpų pritaikymą neįgaliųjų reikmėms</p>	<p>Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos</p>	<p>Nuolat</p>	<p>pavaldžių laisvės atėmimo vietų įstaigų pareigūnams ir kitiems valstybės tarnautojams bei darbuotojams</p> <p>Naujai statomos ir rekonstruojamos laisvės atėmimo vietų įstaigos pritaikytos neįgaliųjų reikmėms, vadovaujantis <i>inter alia</i> ir Statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317, reikalavimais</p>	
10.	<p>31 punktas a) Nedelsiant panaikinti įstatymus, kuriais</p>	<p>Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. V-800 sudarytai darbo grupei parengti Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymo naujos</p>	<p>Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos</p>	<p>2017 m. IV ketv.</p>	<p>Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymo</p>	<p>Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	leidžiama atimti laisvę dėl negalios, taikyti priverstinį gydymą ir taikyti suvaržymus bei izoliavimą, ir priimti naujus teisės aktus, kuriais būtų draudžiama ši praktika, taip pat ir pagal šį Psichinės sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimo projektą	redakcijos projektą	ministerija)		naujos redakcijos projekto apsvaistymas ir, esant poreikiui, koregavimas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatas ir kitų Europos Sąjungos šalių teisinį reglamentavimą	konvencijos 14 straipsnio 1 dalies b punktas nustato, kad tokiems asmenims (t. y. neįgaliesiems) nebūtų neteisėtai ar savavališkai atimta laisvė, kad bet koks jų laisvės atėmimas būtų suderinamas su įstatymu ir kad laisvės atėmimas jokia būdu nebūtų teisinamas neįgalumu. Lietuvos teisės aktuose, reglamentuojančiuose priverstinę hospitalizaciją, šios priemonės taikymo pagrindas yra ne psichikos

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						<p>negalia, o grėsmė sveikatai, gyvybei, turtui. Tai nustatyta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.26 straipsnio 4 dalyje – asmuo gali būti paguldytas į psichiatrijos įstaigą tik jo paties sutikimu, taip pat teismo leidimu. Jeigu asmuo turi psichikos sutrikimų ir yra reali grėsmė, kad jis savo veiksmais ar neveikimu gali padaryti esminės žalos savo ar aplinkinių sveikatai ar gyvybei bei</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						<p>turtui, jis gali būti priverstinai hospitalizuotas, bet ne ilgiau kaip tris darbo dienas. Priverstinė hospitalizacija gali būti pratęsta tik įstatymų nustatyta tvarka teismo leidimu. Parengtame įstatymo projekte numatytas priverstinės hospitalizacijos taikymo pagrindas, kuris yra analogiškas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatoms (akcentuojama grėsmė sveikatai, gyvybei,</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						turtui). Šiuo metu šis įstatymo projektas yra derinamas. Galimas šio įstatymo projekto apsvaistymas ir, reikalui esant, koregavimas, atsižvelgiant į kitų ES šalių teisinę priverstinės hospitalizacijos ir gydymo reglamentavimą bei Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.26 straipsnio 4 dalies nuostatas, jeigu jos bus pakeistos
	b) Įtraukti organizacijas, atstovaujančias psichosocialinę negalią turintiems asmenims, rengiant	Užtikrinti, kad organizacijų, atstovaujančių psichosocialinę negalią turintiems asmenims, atstovai, kaip ir kitų pacientų organizacijų atstovai, būtų įtraukiami į teisės aktų, reglamentuojančių jų interesų sritį, rengimą	Sveikatos apsaugos ministerija	Nuolat	Organizacijų, atstovaujančių psichosocialinę negalią turintiems asmenims, atstovų įtraukimas į darbo	Ši praktika ir toliau bus taikoma – šių organizacijų atstovai bus įtraukiami į

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	naujus teisės aktus				grupių, rengiančių naujus teisės aktus, sudėtį	darbo grupių, rengiančių teisės aktų projektus, sudėtį. Be to, laikantis šiuo metu galiojančios tvarkos, teisės aktų projektai teikiami ir yra viešai prieinami Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų sistemoje. Todėl siūlymus ir pastabas gali teikti visi visuomenės nariai, taip pat nevyriausybinės organizacijos
	c) Rinkti ir naudoti duomenis siekiant stebėti ir pašalinti psichosocialinę negalią turinčių asmenų visų formų priverstinį	Plėtoti Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos (toliau – ESPBI IS) funkcionalumą specializuotose srityse, taip pat sukurti psichikos ir priklausomybės ligų bei sutrikimų duomenų tvarkymo priemonės ESPBI IS. Šių priemonių funkcionalumą būtų galima išplėsti papildant	Sveikatos apsaugos ministerija	2025 m. IV ketv.	Psichikos ir priklausomybės ligų bei sutrikimų duomenų tvarkymo priemonės ESPBI IS sukūrimas	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	hospitalizavimą ir gydymą	informacijos apie psichosocialinėmis ligomis sergančiųjų priverstinę hospitalizaciją ir gydymą rinkimo funkcija				
11.	<p>40 punktas</p> <p>a) Taikyti tinkamai finansuojamą deinstitutionalizavimo strategiją, kuria būtų užtikrinamos įvairios su bendruomene susijusios paslaugos neįgalųjų socialinei įtraukčiai vykdyti, įskaitant intelekto ir (arba) psichologinių sutrikimų turinčius vaikus, taip pat jų teisę nepriklausomai gyventi bendruomenėje, numatant galimybę teikti individualiai pritaikytas asmeninės pagalbos paslaugas jų namuose</p>	<p>1. Įgyvendinti Neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų, suaugusių neįgalių asmenų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos strategines gaires, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. A1-517 „Dėl Neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų, suaugusių neįgalių asmenų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos strateginių gairių patvirtinimo“.</p> <p>2. Įgyvendinti Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. A1-83 „Dėl Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“</p>	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2016–2020 m.	Savivaldybėse plėtojama kompleksiskai teikiamų paslaugų infrastruktūra ir prieinamumas, teikiamos įvairios paslaugos pagal individualius poreikius, raidos ypatumus, amžių, plečiamas dienų centrų tinklas, teikiama trumpalaikė globa šeimai (laikino „atokvėpio“ paslaugos), asmeninio asistento vaikui ir šeimai paslaugos, dienos užimtumo, grupinio gyvenimo namų, psichosocialinės reabilitacijos centrų, apsaugoto būsto paslaugos, kuriama apsaugotos darbo vietos sistema, kuriamos palankios ir	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
					lanksčios darbo sąlygos, atsižvelgiant į darbingo amžiaus neįgalių suaugusių asmenų proto negalią, psichikos būklę ir kt.	
	b) Investavus į naujų pastatų kūrimą ir padarius esamas paslaugas prieinamas ir integruotas, sutrumpinti pernelyg ilgą laukimo laiką norint gauti pagalbos paslaugas, ir užtikrinti pakankamus ir prieinamus finansinius išteklius neįgalių asmenų nepriklausomam gyvenimui bei pagerinti prieinamumą bendruomenėje	1. Įgyvendinti Neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų, suaugusių neįgalių asmenų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos strategines gaires, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. A1-517 „Dėl Neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų, suaugusių neįgalių asmenų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos strateginių gairių patvirtinimo“. 2. Įgyvendinti Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. A1-83 „Dėl Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“	Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2017–2020 m.	Įgyvendinant projektą bus atliktos regionų galimybių studijos ir parengti integruoti bendruomeninių paslaugų bei joms reikalingos infrastruktūros plėtros planai kiekviename Lietuvos regione. Šių planų pagrindu bus plėtojamos naujos ir esamos bendruomeninės paslaugos Lietuvos savivaldybėse bei regionuose, ir, sukūrus reikiamą regionui ir savivaldybėms paslaugų tinklą, bus	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
					pagerintas socialinių paslaugų prieinamumas ir jų suteikimo operatyvumas	
12.	<p>42 punktas</p> <p>Toliau teikti pirmenybę investicijoms į socialinių paslaugų sistemą, skirtą nepriklausomam gyvenimui bendruomenėje, ir nedelsiant sustabdyti nacionalinių ir Europos Sąjungos struktūrinių lėšų naudojimą neįgaliesiems skirtų gyvenamųjų institucijų renovacijai, priežiūrai arba statybai</p>	<p>1. Įgyvendinti Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planą.</p> <p>2. Parengti socialinės globos įstaigų investicijų ilgalaikę strategiją</p>	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2017–2020 m. 2016 m. IV ketv.	Kompleksiškai teikiamų paslaugų bendruomenėje sistemos sukūrimas	Siekiant užtikrinti ir palaikyti neįgaliesiems skirtų gyvenamųjų patalpų būklę, kad patalpos atitiktų teisės aktų reikalavimus ir neįgaliųjų poreikius, kol nebus sukurta pakankama socialinių paslaugų sistema bendruomenėje, negali būti nedelsiant stabdomos šiam tikslui skiriamos Valstybės investicijų programos lėšos

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
13.	44 punktas Panaikinti nuostatas, kuriomis apribojamos neįgaliųjų teisės į santuoką, teisė sukurti šeimą, įsivaikinti ir auginti vaikus, ir suteikti tinkamos pagalbos paslaugas, siekiant užtikrinti šeimų, kuriose yra neįgalių tėvų ir (arba) neįgalių vaikų, teisę į šeimą ir namus	Teisinio reguliavimo stebėseną reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka organizuoti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatyto asmens veiksnumo ribojimo instituto teisinio reguliavimo stebėseną ir įvertinti galimybes panaikinti teisinio reguliavimo nuostatas dėl asmens pripažinimo neveiksniu šeimos teisinių santykių srityje ir dėl asmens teisės priimti sprendimus šioje srityje ribojimo	Teisingumo ministerija	2018 m. IV ketv.	Įvertintos galimybės panaikinti teisinio reguliavimo nuostatas dėl asmens pripažinimo neveiksniu šeimos teisinių santykių srityje ir dėl asmens teisės priimti sprendimus šioje srityje ribojimo	
14.	50 punktas a) Imtis tinkamų teisinių priemonių, kad neįgaliems būtų užtikrinta galimybė naudotis nemokamomis ir teikiamomis už prieinamą kainą, su sveikata susijusiomis mokymo gyventi sergant ir reabilitacijos priemonėmis ir paslaugomis	Paraginti savivaldybių administracijas užtikrinti, kad neįgalieji turėtų galimybę naudotis visomis visuomenės sveikatos biurų teikiamomis paslaugomis	Sveikatos apsaugos ministerija	2016 m. IV ketv.	Įgyvendinamas Širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo tvarkos aprašas, patvirtintas sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979 „Dėl Širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kurio	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
					tikslas yra nemokamai stiprinti širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatą, supažindinti juos su šių ligų rizikos veiksniais, sveikos gyvensenos principais, išmokyti keisti gyvenimą, valdyti stresą, pasirinkti sveikatai palankią mitybą bei tinkamą fizinę krūvį ir gerinti sveikatą. Nuo 2017 m. šios paslaugos bus teikiamos ir cukrinio diabeto rizikos grupei priklausantiems asmenimis	
	b) Parengti sveikatos priežiūros darbuotojus, vadovaujantis žmogaus teisių principais paremtu neįgalumo modeliu, įskaitant laisvą ir informacija pagrįstą sutikimą, ir	1. Aukštųjų mokyklų, rengiančių sveikatos priežiūros specialistus, studijų programose dėstyti dalykus, susijusius su neįgalųjų aptarnavimu, jų neįgalumo specifika ir medicinine pagalba jiems. Mokymo institucijose, rengiančiose sveikatos priežiūros specialistus, bazinių studijų metu studentams sudaryti galimybę išklaudyti dalykus, susijusius su neįgalųjų aptarnavimu, šių pacientų neįgalumo specifika ir medicinine pagalba jiems	Aukštosios mokyklos, Sveikatos apsaugos ministerija dalyvauja derinant aukštųjų mokyklų studijų programas	Nuolat	Dėstomi studijų programų dalykai papildyti temomis, susijusiomis su neįgalumo specifika, bei praktiniais mokymais, kaip neįgaliesiems pritaikyti	Studentai, išklause atitinkamus teorinius dalykus, susijusius su neįgalumo specifika, praktinio mokymo metu

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	užtikrinti sveikatos priežiūros patalpų ir įrangos prieinamumą, siekiant, kad visos patalpos ir įranga, taip pat ligoninių, odontologų, ginekologų ir akušerių, būtų prieinamos neįgaliesiems, nepaisant jų negalios				kompensacines priemones	turi galimybę mokytis neįgaliesiems pritaikyti kompensacines priemones, padėti jiems prisitaikyti esamoje aplinkoje. Taip pat gydymo įstaigose siekiama užtikrinti kokybišką neįgaliųjų aptarnavimą ir sudaryti sąlygas tokiems pacientams jose lankytis
		2. Pagal tobulinimo programas, suderintas su Sveikatos apsaugos ministerija, vykdyti sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimą. Sveikatos priežiūros specialistams organizuoti kvalifikacijos tobulinimo kursus, kurių mokymo programos suderintos su Sveikatos apsaugos ministerija	Sveikatos apsaugos ministerija, Vilniaus universitetas, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Klaipėdos universitetas, kolegijos, nevyriausybinės organizacijos dalyvauja derinant tobulinimo programas	Vykdoma pagal patvirtinus teisės aktus	Tobulinimo programos papildomos temomis, susijusiomis su neįgalumo specifika, bei praktiniais mokymais, kaip neįgaliesiems pritaikyti kompensacines	Specialistų, dirbančių su neįgaliaisiais, gydymo įstaigose netrūksta. Kvalifikacijos tobulinimas vykdomas nuolat

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
		<p>3. Užtikrinti medicininės reabilitacijos specialistų (kineziterapeutų ir ergoterapeutų) rengimą universitetuose ir kolegijose bei masažuotojų rengimą profesinio rengimo centruose.</p> <p>4. Įgyvendinti Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964, bei Sveiko senėjimo užtikrinimo Lietuvoje 2014–2023 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-825 „Dėl Sveiko senėjimo užtikrinimo Lietuvoje 2014–2023 m. veiksmų plano patvirtinimo“, nuostatas, siekiant gerinti vyresnio amžiaus žmonių sveikatą bei didinti kompleksinių reabilitacijos paslaugų prieinamumą ir kokybę pagyvenusiems ir senyvo amžiaus žmonėms jų gyvenamojoje vietoje, mažinti neįgalųjų ir pagyvenusių žmonių socialinę atskirtį</p>	Aukštosios mokyklos, Sveikatos apsaugos ministerija dalyvauja derinant aukštųjų mokyklų studijų programas	Vykdoma pagal patvirtintus teisės aktus	priemonės	
		5. Kvalifikacijos tobulinimo kursuose supažindinti visuomenės sveikatos priežiūros specialistus su Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos	Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras (toliau –	2017 m. IV ketv.	Į visuomenės sveikatos priežiūros specialistų	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
		nuostatomis bei jų įgyvendinimu sveikatos priežiūros srityje	SMLPC)		kvalifikacijos tobulinimo kursų programą įtraukiami pranešimai apie Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas ir jų įgyvendinimą sveikatos priežiūros srityje	
		6. Didžiosiose konsultacinėse sveikatos priežiūros įstaigose ginekologinius kabinetus aprūpinti pakeliamomis (elektrinėmis, valdomomis pulteliu arba pedalu) ginekologinėmis kėdėmis, pritaikytomis neįgaliosioms. Pacientei atvykus į asmens sveikatos priežiūros įstaigą ir prireikus, įstaiga vizito metu skiria neįgaliojo vežimėlį, palydi pacientę iki kabineto. Dauguma įstaigų turi privažiavimus (pandusus arba keltuvus), liftus, duris, pritaikytas pacientams, turintiems fizinę negalią, kad jie su vežimėliais galėtų patekti į kabinetus	Sveikatos apsaugos ministerija	2017 m. IV ketv.	Siekiant išsiaiškinti, ar sveikatos priežiūros patalpos ir įranga pritaikytos neįgaliųjų poreikiams, atlikta savivaldybių gydytojų apklausa dėl šeimos gydytojų ir ginekologų kabinetuose esančios įrangos pritaikymo neįgaliųjų poreikiams, parengtos išvados	
		7. Siekiant pagerinti odontologinių paslaugų prieinamumą neįgaliesiems asmenims, tobulinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro	Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybinė ligonių kasa prie	2016 m. III ketv.	Parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos	Gydytojo odontologo specialisto

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
		2012 m. gegužės 28 d. įsakymą Nr. V-462 „Dėl gydytojo odontologo specialisto konsultacijos teikimo organizavimo ir apmokėjimo už ją tvarkos“, jį papildant nauja gydytojo odontologo specialisto konsultacija	Sveikatos apsaugos ministerijos		ministro 2012 m. gegužės 28 d. įsakymo Nr. V-462 „Dėl gydytojo odontologo specialisto konsultacijos teikimo organizavimo ir apmokėjimo už ją tvarkos“ pakeitimo projektas	konsultacijos įtraukimas pagerins odontologinės pagalbos prieinamumą pacientams tuose regionuose, kur nėra labiau specializuotų gydytojų odontologų, taip pat sudarys sąlygas daugiau paslaugų teikti asmenims, kuriems odontologinės paslaugos turi būti teikiamos taikant bendrinę nejautrą. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gegužės 28 d. įsakymo Nr. V-462 „Dėl

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						gydytojo odontologo specialisto konsultacijos teikimo organizavimo ir apmokėjimo už ją tvarkos“ pakeitimas susijęs su odontologinių paslaugų neįgaliesiems prieinamumo gerinimu, bet nesusijęs su specialistų mokymu, patalpų ir įrangos pritaikymu neįgaliesiems
	c) Užtikrinti vienodai prieinamas lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant šeimos planavimą, informaciją ir švietimą, ir integruoti reprodukcinės	Užtikrinti vienodai prieinamas visiems lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas. Toliau diegti Jaunimui palankų sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelį (toliau – Modelis), kuris įgyvendinamas 12 savivaldybių. Projektas finansuojamas pagal 2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos Nr. LT11 „Visuomenės sveikatai skirtos iniciatyvos“ priemonę. Priemonės tikslas – sukurti ir įdiegti jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų modelį Lietuvoje, kurio pagrindinė funkcija – per	Sveikatos apsaugos ministerija	2016–2017 m.	Remiantis sukurto Modelio, apimančio visą jaunimą, neišskiriant neįgaliųjų, gerąja praktika, bus užtikrinamas jo įgyvendinimo tęstinumas ir diegimas kitose	Jaunimui palankia sveikatos priežiūra siekiama sumažinti jaunų žmonių sergamumą lytiškai plintančiomis ligomis, ŽIV /

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	sveikatos sritį į nacionalines strategijas ir programas, kaip išdėstyta Darnaus vystymosi tikslo Nr. 3 3.7 uždavinyje neįgaliesiems	paslaugų teikimo protokolus sujungti į vieną tinklą jau egzistuojančius sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus ir, gerinant jų bendradarbiavimą, teikti efektyvesnes, jaunimui pritaikytas sveikatos priežiūros paslaugas, taip užtikrinant paslaugų prieinamumą jaunimui bei reprodukcinės sveikatos gerinimą			Lietuvos savivaldybėse, pritaikant Modelį prie besikeičiančių sąlygų bei poreikių	<p>AIDS, padėti išvengti nepageidaujamą nėštumą, suteikti jauniems žmonėms reikiamų žinių apie kontracepciją ir saugesnį lytinį gyvenimą, stiprinti jaunų žmonių fizinę ir psichikos sveikatą, ugdyti gyvenimiškus įgūdžius, kurie padėtų jauniems žmonėms priimti su sveikata susijusius sprendimus.</p> <p>Lietuvos Respublikos Seime užregistruotas Lietuvos Respublikos</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						<p>Seimo narių parengtas Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektas Nr. XIIP-1591, nuo Lietuvos Respublikos Seimo sprendimo priklausys, ar šis įstatymas bus priimtas. Nors kol kas ir nėra priimto Reprodukcinės sveikatos įstatymo, tačiau reprodukcinės sveikatos paslaugos yra integruotos į sveikatos priežiūros sistemą: pirminės sveikatos priežiūros, saugios motinystės, kūdikių ir vaikų</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
						sveikatos, ŽIV / AIDS, lytiškai plintančių ligų plitimo stabdymo, gimdos kaklelio, krūties vėžio profilaktikos, o šiai sričiai priskirti klausimai yra įtraukti į atitinkamas programas ir paslaugas, kurios vienodai prieinamos visiems
15.	52 punktas Glaudžiai bendradarbiaujant su neįgaliesiems atstovaujančiomis organizacijomis, pašalinti „nedarbingumo“ sąvoką, taikomą neįgaliesiems, ir parengti bei įgyvendinti	Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme reglamentuoti prioritetinį aktyvios darbo rinkos politikos priemonių taikymą sunkiausiai integruojamoms bedarbių grupėms. Lietuvos Respublikos darbo kodekse išplėsti galimybes dirbti ne visą darbo dieną ir nuotoliniu būdu, taip pat išplėsti darbo sutarčių sąrašą. Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatyme nustatyti priemonės, skatinančias neįgaliųjų, ypač sunkiausiai negalią turinčių asmenų, įdarbinimą. Skatinant neįgaliųjų užimtumą atviroje darbo rinkoje, nustatyti diferencijuotą valstybės pagalbos	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2017 m. I ketv.	Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos darbo kodekso projekto ir Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo projekto parengimas ir pateikimas	Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas priimtas 2016 m. birželio 21 d. ir įsigalioja 2017 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	veiksmingas strategijas ir programas, skirtas neįgaliųjų užimtumui padidinti atviroje darbo rinkoje, panaikinus segreguotas darbo aplinkas ir nukreipus investicijas taip, kad būtų skatinamas profesinis rengimas, galimybė naudotis pritaikymais darbo vietoje, tinkamų sąlygų patalpose sudarymas ir privačių bei valstybinių darbdavių mokymas, kaip nustatyta Darnaus vystymosi tikslo Nr. 8 8.5 uždavinyje	teikimo laikotarpį, atsižvelgiant į tikslinei grupei priklausančio darbuotojo negalią			Lietuvos Respublikos Vyriausybei	socialinių įmonių įstatymo projektui pritarta 2016 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje
16.	54 punktas Imtis naujos politikos, kuria būtų užtikrinama, kad neįgalieji ir jų	1. Įgyvendinti 2013 m. IV ketvirtį patvirtintame Socialinės įtraukties didinimo 2014–2020 m. veiksmų plane numatytas priemonės: 1.1. atsižvelgiant į valstybės ekonominę ir finansinę būklę, pateikti pasiūlymus dėl bazinės socialinės	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2020 m. IV ketv.	Socialinės įtraukties didinimo 2014–2020 m. veiksmų plane numatytų	Planą įgyvendinti numatyta iki 2020 m., tačiau dalis

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	šeimos turėtų tinkamo lygio pajamas, tokias pat kaip kiti, atsižvelgiant į papildomas su neįgalumu susijusias išlaidas	<p>išmokos ir valstybės remiamų pajamų dydžių;</p> <p>1.2. padidinti minimaliąją mėnesinę algą (toliau – MMA), atsižvelgiant į ekonomikos augimą ir vidutinio atlyginimo augimą;</p> <p>1.3. nuo 2015 metų nustatyti vienodą pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo modelį, siekiant užtikrinti vienodus standartus gauti pinigine socialine parama (socialinę pašalpą ir kompensacijas) visoje šalyje ir išvengti savivaldybių pinigines socialinės paramos teikimo regioninių skirtumų, kai, esant tokioms pačioms aplinkybėms, pinigine socialine parama skirtingose savivaldybėse galėtų būti teikiama (neteikiama) skirtingomis sąlygomis</p>	<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos trišalė taryba, Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p> <p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p>		priemonių įgyvendinimas	<p>priemonių bus įgyvendintos 2022 m. Kiekvienais metais yra rengiamos plano įgyvendinimo ataskaitos, kurios skelbiamos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos svetainėje http://www.socmin.lt/lt/ataskaitos/nacionaliniu-dokumentu-igyvendinimo/soc-itraukties-didinimo-ataskaitos.html</p>
		2. Atsižvelgiant į valstybės ir Socialinio draudimo fondo biudžetų galimybes, nuosekliai didinti neįgaliems asmenims mokamas išmokas	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Finansų ministerija, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Nuolat	Būtinų teisės aktų projektų parengimas	
17.	56 punktas	1. Užtikrinti pinigines socialinės paramos (išmokų	Socialinės apsaugos ir	Nuolat	Pinigines socialinės	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	<p>Imtis žingsnių siekiant užtikrinti, kad neįgaliųjų ir jų šeimų neproporcingai nepaveiktų biudžeto išlaidų mažinimas, ir užtikrinti tinkamą pragyvenimo lygį per pajamų paramą ir socialinę apsaugą, atsižvelgiant į Darnaus vystymosi tikslo Nr. 1 1.3 uždavinį, įgyvendinti atitinkamas socialinės apsaugos sistemas ir priemones visiems, įskaitant minimalią socialinę apsaugą</p>	<p>vaikams, piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams, socialinės paramos mokiniams ir paramos mirties atveju), įskaitant paramą neįgaliams asmenims, teikimo tęstinumą</p>	darbo ministerija		paramos teikimo neįgaliams asmenims užtikrinimas	
		<p>2. Valstybėje susidarius ypatingai ekonominei padėčiai, užtikrinti, kad neįgaliams asmenims nebūtų neproporcingai sumažintos išmokos atsižvelgiant į valstybės biudžeto išlaidų mažinimą</p>	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Finansų ministerija	2016–2020 m.	Būtinų teisės aktų projektų parengimas	
18.	<p>58 punktas c) rinkti patikimą ir suskirstytą statistiką ir duomenis apie neįgaliųjų, kaip rinkėjų, kandidatų, dalyvavimą politikoje</p>	Po kiekvienų rinkimų parengti statistinę suvestinę apie neįgaliųjų dalyvavimą rinkimuose	Vyriausioji rinkimų komisija	90 dienų po rinkimų galutinių rezultatų patvirtinimo dienos	Statistinės suvestinės parengimas	
	d) paspartinti rinkimų įstatymų	1. Sudaryti galimybę negalią turintiems asmenims balsuoti internetu:	Teisingumo ministerija		Balsavimo internetu	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	<p>priėmimą Parlamente, kad būtų užtikrintos teisiškai įgyvendinamos neįgaliųjų teisės balsuoti ir, be kita ko, jiems būtų prieinami pasiekiami rinkimų biuleteniai, rinkimų medžiaga ir rinkimų apylinkės, ir užtikrinta laisvai pasirenkama, tinkama ir būtina pagalba, kad visiems žmonėms būtų lengviau balsuoti, nepaisant negalios</p>	<p>1.1. įsteigti balsavimo internetu informacinę sistemą;</p> <p>1.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti visų rinkimų įstatymų pakeitimus</p>		<p>2017 m. II ketv., bet ne vėliau kaip 2018 m. I ketv.</p> <p>2017 m. IV ketv.</p>	<p>informacinės sistemos įsteigimas</p> <p>Visų rinkimų įstatymų pakeitimų įstatymų projektų parengimas ir pateikimas Lietuvos Respublikos Vyriausybei</p>	
		<p>2. Didinti rinkimų dokumentų, rinkimų apylinkių prieinamumą neįgaliesiems:</p> <p>2.1. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu reglamentuoti nurodymus rinkimų komisijų nariams dėl pasiruošimo priimti neįgalius asmenis rinkimuose;</p> <p>2.2. parengti lengvai skaitomo lankstinuko apie balsavimo procedūras (angl. easy-to-read) versiją;</p> <p>2.3. parengti informacinį filmuką apie balsavimą rinkimų dieną;</p> <p>2.4. organizuoti rinkimų agitacijos laidas per Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją, jas verčiant į gestų kalbą</p>	Vyriausioji rinkimų komisija	<p>2016 m. II ketv.</p> <p>2016 m. III ketv.</p> <p>2016 m. III ketv.</p> <p>2016 m. IV ketv.</p>	<p>Nurodymų rinkimų komisijos nariams reglamentavimas, lankstinuko parengimas, informacinis filmukas, rinkimų agitacijos laidų pritaikymas neįgaliesiems</p>	<p>Įvykdytos priemonės: Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu reglamentuota s balsavimo patalpų pritaikymas neįgaliesiems; interneto portale <i>www.rinkejopu.slapis.lt</i> teikiama išsami informacija apie rinkimus pagal rinkėjo profilį</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
19.	60 punktas Glaudžiai bendradarbiaujant su neįgaliesiems atstovaujančiomis organizacijomis, imtis būtinų žingsnių užtikrinti ir skatinti padaryti prieinamas rekreacines, laisvalaikio ir sporto veiklos vietas, įskaitant UNESCO Pasaulio paveldo vietas, taip pat suteikti vienodas galimybes neįgaliesiems jas pasiekti ir jose dalyvauti	Vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtintu statybos techninių reikalavimų reglamentu STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“, Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės statomuose sporto objektuose, kurių statybai naudojamos valstybės biudžeto lėšos, laikytis visų teisės aktuose keliamų reikalavimų dėl sporto objekto prieinamumo neįgaliesiems	Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	Nuolat		
20.	64 punktas Bendradarbiaujant su neįgaliųjų organizacijomis, sisteminti duomenų rinkimą, analizę ir platinimą, skirstyti juos pagal lytį, amžių, neįgalumą, gyvenamąją vietą, geografinę vietą ir	1. Rengti susitikimus su neįgaliųjų organizacijų atstovais, skirtus naujausios statistinės informacijos apžvalgai ir statistikos poreikiui išsiaiškinti 2. Atlikti palyginamus tarp Europos Sąjungos valstybių socialinius statistinius tyrimus (pajamų ir gyvenimo sąlygų, gyventojų užimtumo, gyventojų sveikatos ir kitus) ir skelbti pagal lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę statistinę informaciją apie suaugusių neįgalių asmenų (t. y. tų, kurių įprastinė veikla dėl sveikatos sutrikimų buvo apribota ne	Lietuvos statistikos departamentas	Ne rečiau kaip kartą per vienus ar dvejus metus	Rengiami pasitarimai su neįgaliųjų organizacijomis	
			Lietuvos statistikos departamentas		Atlikti socialiniai statistiniai tyrimai ir Oficialiosios statistikos portale (<i>osp.stat.gov.lt</i>) paskelbta statistinė informacija	2020 m. planuojama atlikti gyventojų sveikatos statistinį tyrimą

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	gaunamos paramos tipą, kalbant apie visus sektorius, taip pat, atsižvelgiant į Darnaus vystymosi tikslo Nr. 17 17.18 uždavinį, padidinti aukštos kokybės, laiku ir patikimai suskirstytų duomenų, svarbių nacionaliniame kontekste, prieinamumą	<p>mažiau kaip 6 mėnesius) ir asmenų, neturinčių negalios:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sveikatos būklę, gyvenimo lygį ir gyvenimo sąlygas; - dalyvavimą socialiniame ir kultūriniame gyvenime; - išsilavinimą; - užimtumą; - gyvenseną 		<p>Kasmet III ketv. 2017 m. III ketv. 2020 m. IV ketv. 2020 m. IV ketv. 2020 m. IV ketv.</p>		(apklausa). Statistinę informaciją apie neįgalių asmenų ir asmenų, neturinčių negalios, gyvenseną planuojama paskelbti 2021 m.
		3. Specializuotos pagalbos centrų veiklos ataskaitose, kurios tvirtinamos Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, įrašyti naują kriterijų („neįgalumas“), kuris bus fiksuojamas Specializuotos pagalbos centrų renkant duomenis apie nukentėjusius nuo smurto artimoje aplinkoje asmenis	Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2017 m. IV ketv.	Patobulinta specializuotos pagalbos centrų veiklos ataskaitų rengimo tvarka	
		4. Organizuoti neįgaliųjų situacijos tyrimą-analizę kiekvienoje savivaldybėje, akcentuojant tiek susirūpinimą keliančias sritis, tiek atskirų savivaldybių gerąją patirtį įgyvendinant Konvenciją tam tikrose srityse	Lietuvos savivaldybių asociacija, savivaldybės	2017 m. IV ketv.	Neįgaliųjų situacijos tyrimo-analizės kiekvienoje savivaldybėje parengimas	
21.	68 punktas a) įgalinti Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją ir sudaryti galimybę jai	Ministerijose, esant poreikiui, sudaryti darbo grupes, koordinuojančias neįgaliųjų klausimų sprendimą pagal visų suinteresuotų ministerijų departamentų ar pavaldžių įstaigų kompetenciją	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kitos ministerijos pagal Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos	2017 m. II ketv.	Teisės aktų dėl darbo grupių sudarymo projektų parengimas	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	vykdyti koordinuojančios valstybinės institucijos vaidmenį įgyvendinant Konvenciją, ir įsteigti stiprius bei veiksmingus pagrindinius centrus kiekvienoje ministerijoje ir valstybinėje institucijoje, atsakingoje už Konvencijos įgyvendinimą		įgyvendinimo sritis			
	b) pašalinti Neįgaliųjų reikalų tarybą iš nepriklausomos stebėsenos sistemos ir, pasikonsultavus su neįgaliųjų organizacijomis, paspartinti nepriklausomo stebėsenos mechanizmo, atitinkančio Paryžiaus principus, reikiamos kompetencijos ir	Parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1426 „Dėl Neįgaliųjų reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudėties ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektą	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2016 m. IV ketv.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1426 „Dėl Neįgaliųjų reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudėties ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projekto parengimas	

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti	Atsakingi vykdytojai	Rekomendacijos įgyvendinimo data	Laukiami priemonių įgyvendinimo rezultatai	Pastabos
	turinčio pakankamus išteklius, steigimą, kaip nurodyta 33 straipsnio 2 dalyje					
	c) priimti teisės aktą, kuriuo būtų užtikrintas visiškasis neįgaliesiems atstovaujančių organizacijų dalyvavimas įgyvendinant Konvenciją, koordinuojant procesą ir vykdant šio proceso stebėseną	1. Parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 8 d. nutarimo Nr. 1739 „Dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo“ pakeitimo projektą	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2016 m. IV ketv.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 8 d. nutarimo Nr. 1739 „Dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo“ pakeitimo projekto parengimas	
2. Įtraukti neįgaliesiems atstovaujančias organizacijas į neįgaliųjų socialinės integracijos stebėsenos procesą valstybės ir savivaldybių lygmeniu		Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2017 m. IV ketv.	Teisės aktų, reglamentuojančių neįgaliųjų socialinės integracijos stebėsenos mechanizmą, projektų parengimas		